

Jó Állam – 2013' Járások és kormányablakok

Konferencia a területi közigazgatás reformjáról

A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Jó Állam – 2013' Járások és kormányablakok címmel rendezett sajtókonferenciát 2012. november 20-án a megyei és helyi sajtó meghívott képviselői számára, melynek célja az volt, hogy a területi közigazgatás reformjával összefüggő, 2013. január 1-jével életbe lépő jelentős változásokról mind a fővárosban, mind a vidéken élő emberekhez hiteles információkat juttassanak el.

A rendezvény a területi közigazgatás reformjával összefüggő, 2013. január 1-től hatályba lépő lényeges változások megvitatására teremtett lehetőséget. Olyan részletkérdéseket érintettek az előadók és a kérdezők, mint a 30 év után újra megalakuló, a megyei, fővárosi kormányhivatalokon szervezetén belül felálló 175 járási hivatal megalakulása vidéken és a 23 kerületi hivatal létrejötte a fővárosban.

Az eseményen köszöntőt mondott Navracsics Tibor miniszterelnök-helyettes, közigazgatási és igazságügyi miniszter, előadást tartott Szabó Erika területi közigazgatásért felelős államtitkár és Tarnai Richárd kormány megbízott, továbbá jelen volt Bíró Marcell közigazgatási államtitkár, Rétvári Bence parlamenti államtitkár, valamint a kormány megbízottak.

Navracsics Tibor miniszter a szemléletváltást és a valóban az emberek érdekeit szem előtt tartó, szolgáltató jellegű ügyfélszolgálatok fontosságát hangsúlyozta. Mint elmondta, az előkészítés végső fázisába érkezett az államigazgatás átalakítása, a járási hivatalok és kormányablakok kialakításában 2013. döntő év lesz. 1983-ban megszüntették az ország egyik talán legnagyobb hagyományaival rendelkező közigazgatási szerveit, a járásokat, 2013-ban azonban újraindulnak. Hangsúlyozta azonban, hogy nem a múlt feltámasztása vezérli a kormányt a járások újbóli létrehozásával, a cél, hogy a polgárok érdekeit szolgáló közigazgatást és állami működést teremtsenek meg. A tradíciók és a modernitás „házasítására” tesznek kísérletet, ahogyan tették azt a kormányhivatalok kialakításakor is. Egy alapvető célnak rendeltek alá mindent, amikor a közigazgatási reformot előkészítették, ez a polgárok szolgálata. Az államnak az ügyintézésében azt a megbecsülést kell kifejezésre juttatnia, amely a magyar állampolgárokat megilleti. Ez az udvarias, pontos, szakszerű és könnyen elérhető ügyintézés jelenti. 2013. január elsejével, a járási hivatalok felállításával még nem érik el a célt, de közelebb kerülnek a végső célhoz. Navracsics Tibor fontosnak tartja, hogy a lakosság számára könnyen elérhetőek legyenek a járási hivatalok, hogy ne kelljen egész napokat utazni vagy szabadságot kivenni az ügyintézéshez. A jelenleg működő kormányablakok referenciapontok, és a tervek szerint egy év múlva már közel 300 kormányablak fog működni országszerte. A miniszter bízik abban, hogy 2014-ben, amikor a választópolgárok felé el kell számolniuk a rájuk bízott mandátummal, elmondhatják, hogy jobbak tudták tenni a magyar állam működését, és egyben ügyfélbarátabbá is.

Szabó Erika államtitkár történelmi léptékű átalakításnak nevezte a területi közigazgatás megkezdett reformját. Magyarországon a diktatúra évtizedeit követő 20 év átmeneti időszakként telt el, ami kevés volt arra, hogy állam és a polgárok közötti bizalmi viszony helyreálljon. A bizalom kialakításához az államnak sokat kell tennie és minden lépésével azt kell mutatnia az

állampolgárok felé: „tudom, hogy a te adóforintjaidból működtetem az államszervezetet és szeretnék a lehető legmagasabb színvonalon kiszolgálni”. A területi közigazgatás ezt a bizalmat építeni szeretné a kormányablakok országos rendszerének kialakításával, amely jövő év végére fejeződhet be. Ez nem csak egységes ügyfélszolgálati irodákat jelent majd, hanem azt jelenti, hogy az összes, az állammal kapcsolatos hatósági ügyet egy helyen tudja majd intézni a lakosság, vagyis bevezetik az egyablakos ügyintézés lehetőségét. Ezzel megszűnik az, hogy az állampolgárnak először azt kell kinyomoznia, hogy melyik közigazgatási szervnél intézheti el ügyeit. „Hogyha a kormányablak-rendszert kiépítjük, semmit nem kell tudni, egyetlen dolgot kell tudni: hol van a lakóhelyemhez legközelebbi kormányablak”.

A kormányablakok nem csak az egységes dizájnról szólnak, a legfontosabb az az ember, az az ügyintéző, aki fogadja az ügyfeleket. Több mint 2000 jelentkező közül választották ki azt a 300 munkatársat, akik a jelenlegi kormányablakokban kétműszakos munkarendben dolgoznak. A kormányablakok 2011. január 3-án 29 ügykörrel indultak, ma már 62-vel működnek, emellett általános tájékoztatást is nyújtanak arról, melyik ügyet hol lehet elintézni.

A területi közigazgatás átalakításával együtt járt az intézményi rendszer átalakítása is, mellyel kapcsolatban az államtitkár emlékeztetett arra, hogy először 2010-ben megszüntették a regionális államigazgatási hivatalokat és létrehozták a fővárosi és megyei közigazgatási hivatalokat, melynek köszönhetően helyreállt az önkormányzatok törvényességi ellenőrzése. 2011-ben a területi közigazgatásban működő 33 szakigazgatási szervből 14-et a közigazgatási hivatalokhoz kapcsoltak, és felállították a fővárosi és megyei kormányhivatalokat, élükön a miniszterelnök által kinevezett kormány megbízottakkal. Ugyancsak 2011-ben az ország 29 pontján megnyíltak a kormányablakok. A következő nagy mérföldkő 2013. január 1. lesz: létrejönnek az állam legkisebb államigazgatási területi egységei, a járások, s ezzel a szervezetrendszer készen áll majd a kormányablakok országos rendszerének kialakítására.

Kormányablakok jelenleg a megyeszékhelyeken és a megyei jogú városokban működnek, de a jövő év végén valamennyi járási székhelyen és minden olyan településen, ahol okmányiroda működik, várják majd az állampolgárokat. Ahol nem lesz kormányablak, ott pedig kirendeltségek jönnek létre, vagy ügysegéd veszi fel az állampolgárok kéréseit. Tehát nem csak a járási hivatalokban intézhetik ügyeiket az emberek. Azoknál az önkormányzatoknál, ahol megszületett a megállapodás a kormányhivatallal, igazgatási segédek dolgoznak majd, akik a lakók ügyeit intézik. Erről 2012. október 31-ével bezárólag megkötött az együttműködés.

A járási hivatalok előkészítő munkája nagyrészt lezárult, ennek részeként megszülettek a szükséges jogszabályok és azok a megállapodások is, melyeket a kormány megbízottak kötöttek a polgármesterekkel az átveendő köztisztviselőkről, feladatokról, ingatlanokról és ingóságokról. Közel 3200 település van Magyarországon, ebből 2763 településsel terveztek megállapodást kötni, vagyis nemcsak a járási székhelyen, hanem a járásban lévő településeken is szeretnék megjeleníteni a kirendeltség vagy ügysegéd formájában. A cél, hogy a kistépüléseken élőknek ne kelljen beutaznia a járási központba. Határidőre 2760 településsel sikerült megállapodni. A megyei jogú városok közül Szeged az egyetlen település, amelyik nem kötötte meg az együttműködést, van egy település, ahol nincs aláíró, illetve a Fejér megyei Ercsi az a település, amelyik először elutasító volt, de végül határidőn túl döntött úgy, hogy mégis támogatja a megállapodást. Szabó

Erika elmondta azt is, hogy Budapesten minden kerületben lesz kerületi hivatal, amit nem járásnak fognak nevezni, de a feladat- és hatáskör egyezni fog itt is.

Szabó Erika hangsúlyozta, hogy a munka a Jó Állam program jegyében zajlik. A tervek szerint 2013. végére a jelenlegi 300-ról 6000-re bővül a kormányablak munkatársainak létszáma. Pályázatot hirdettek kormányablak munkatársi képzésre, akik az állam arcai lesznek, az ő felkészültségük jelenti majd azt, hogy az állam valóban képes-e a bizalom visszaszerzésére.

Tarnai Richárd Pest megyei kormány megbízott elmondta, hogy a kormány a közigazgatást két fontos szempont mentén alakítja át. Az egyik az adott területen élők életének egyszerűbbé tétele, a másik a hatékonyság. Az embereket az érdekli, hogy milyen gyorsan oldódnak meg a problémáik, így a rendelkezésre álló pénzeszközökből plusz források bevonása nélkül megpróbálnak magasabb szintű szolgáltatásokat biztosítani. A két cél mentén három lépcsőben valósul meg közigazgatás átalakítása. Az első lépcső a 2011. január elsején megalakult kormányhivatalok voltak, a második az idén január elsejétől, a korábban megyei önkormányzatok által ellátott fenntartott feladatok átvétele volt, a harmadik lépcső, hogy 2013. január 1-jén elindulnak a járásek. Tarnai Richárd szerint a terepen a legfontosabb tapasztalatokat gyűjteni, ezért a kormány megbízottak személyes tapasztalatokat is gyűjtenek egy-egy döntés meghozatal után, hiszen ez a visszacsatolás legfontosabb alapja.

A megyei konszolidációról elmondta, hogy az előző ciklusokban történt pénzkivonás miatt ma az is nagy szó, hogy az átvett intézmények egyáltalán működőképesek, minden épületben van fűtés, van világítás és van étkeztetés. A megyei intézményfenntartó központ átvizsgálta az elmúlt években kötött minden szerződést, amivel a működtetést segítettek az akkori vezetők. A kormány azzal, hogy megteremtette a jogszabályi hátteret a felülvizsgálatára, Pest megyében például 2 milliárd forintot sikerült éves szinten spórolni.

A kormány megbízott elmondta, hogy jelenleg a harmadik nagy lépés előtt állunk és ennyi önkormányzattal megállapodni nem volt egy egyszerű dolog. A kormány megbízottak az összes vezetővel folyamatosan tárgyaltak és a polgármesterek felismerték, hogy a járási megállapodással az ott élők járnak jól és nem az állam vagy az önkormányzat. Hiszen ahogy Tarnai Richárd fogalmazott, a „közjó szolgálata az alapvető célunk.” Elmondta, hogy lakossági fórumokat tartottak és minden olyan kérdésre válaszoltak, tisztázták őket, ami az embereket érdekelte. Együttműködés alakult ki a kormány és az önkormányzatok között, a megállapodásokra nem tette rá a bélyegét a pártpolitika. Jövőre a járási székhelyeken, a kirendeltségeken és az ügysegédek segítségével is lehet ügyeket intézni, ennek részleteit írták alá.

Az átalakítás költségeire vonatkozó kérdésre válaszolva Navracsics Tibor elmondta, hogy az alapelv az volt, hogy ne kerüljön többbe, mintha az önkormányzati rendszert kistérségi szinten működtetnék. A járási hivatalok elhelyezése az önkormányzatok által ingyenesen használatba adott, illetve kihasználatlan állami ingatlanban történik majd. Csak a szükséges átalakításokat hajtják végre és eszközöket szerzik be, hiszen beszerzési stop van. Középtávon már működési költségek szempontjából megtakarítást jelent a hivatalok felállítása, hiszen olyan feladatokat, amiket most minden településen ellátnak, a jövőben járási szinten fogják végezni. A miniszter azt is hangsúlyozta, hogy a tervek szerint azért sem lesz elbocsájtás, mert egy újonnan kialakítandó rendszerről van szó, amit most töltenek fel munkaerővel, emellett pedig átvesznek az önkormányzati szférából embereket, kiszámoltak egy átváltási normát és sikerült „optimálisan belőni” a szükséges létszámot.

Az egyes megyéket érintő információkról, kérdésekről a jelenlévők regionális szekcióbeszélgetések keretében kérdezhették a kormány megbízottakat.

Előzmények, fontos általános tudnivalók a járásokról:

A kormány, majd az Országgyűlés a járási hivatalokról döntött, 3 fő cél vezérelte:

- (1) Rend legyen végre már az állam és az önkormányzatok között.** Ne keveredjenek a feladatok, és megállítsa azt a folyamatot, amely ahhoz vezetett, hogy a magyar önkormányzatok az elmúlt években tömegesen dőlnek be, mert a folyamatosan csak egyre az ő vállukra rakott feladatok ellátását az előző kormányok valahogy mindig elfelejtették finanszírozni. Egyre több feladat lett, egyre kevesebb pénzből.
 - (2) Több, dinamikusabb ügyfélbarát ügyfélszolgálat segítse a lakosságot és a gazdasági szereplőket az ügyeik intézésében.**
 - (3) ne csak közelebb legyen az ügyintézés, hanem az állampolgár számára is egyértelműbb legyen, hogy az állami ügyekben és a helyi, önkormányzati ügyekben kihez, hová forduljon.**
- **Országosan 175 járási hivatal, a fővárosi kormányhivatal kirendeltségeként 23 kerületi hivatal kezdi meg működését 2013. január 1-jétől.** A kormányhivatalok járási hivatalainak tehát legfontosabb feladata a **megyei szintnél alacsonyabb szinten intézendő államigazgatási feladatok ellátása** lesz, minden magyarországi állampolgár számára elérhető közelségben és magas minőségben.
 - Ennek alapján a járási hivatalokhoz kerülnek főszabály szerint a jegyző - kivételesen a polgármester, illetve a polgármesteri hivatal ügyintézője - hatáskörébe tartozó államigazgatási, valamint a megyei kormányhivatalok szakigazgatási szervei kistérségi kirendeltségeinek, ügyfélszolgálatainak, irodáinak feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek.
 - A járási hivatalok kizárólag államigazgatási ügyeket vesznek át, nem önkormányzati feladatokat. Azaz teherelosztás válik arányossá, és ezzel megszűnik az az állapot, hogy az 1990 óta az önkormányzatok látták el megbízás alapján az állami szolgáltatások nyolcvan százalékát.
 - Az átalakítások végső célja, hogy az okmányirodák bázisán 2013 végére létrejöjjön az egyablakos ügyintézés (*kormányablak*), az emberek könnyebben, gyorsabban intézhessék ügyeiket. A kormányablakokban a jelenlegi 62 ügykör helyett közel 2500 féle ügyet lehet majd intézni.
 - Ezek a hivatalok átveszik a jegyzőktől az államigazgatási ügyek kb. felét: okmányirodai feladatokat, egyes gyám-és gyermekvédelmi ügyek, szociális igazgatási, családtámogatási, köznevelési, menedékjogi ügyek, egyes speciális építésfelügyelet és építéshatósági feladatok, egyéni vállalkozói tevékenység engedélyezése, egyes kommunális, állategészségügyi, vízügyi hatáskörök, helyi védelmi bizottságok vezetése, valamint a szabálysértési feladatok, amely már április 15-étől a kormányhivatalok látnak el.

- A jegyzőnél maradnak mindazok az ügyek, amelyek elsősorban helyi ismeretek szükségesek, illetve helyi mérlegelésre van lehetőség: pl. birtokvédelem, hagyatéki ügyek, anyakönyvi eljárás, adóigazgatás és végrehajtás, egyes építésügyek, kereskedelmi engedélyezés, helyi önkormányzati rendelethez kötött szociális ellátások, gyermekvédelmi támogatások, helyi állattartás szabályozása stb.
- A járási, illetve fővárosi kerületi hivatalokba - garantálva számukra az eddigi bérüket-átkerülnek azok a köztisztviselők is, akik jelenleg a polgármesteri hivatalban végzik államigazgatási feladataikat, s az ingó és ingatlan vagyona az állam ingyenes használati jogot kap.

(Bács- Kiskun Megyei Kormányhivatal)